

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2021/22-2023/24
(skrajne daty)
Rok akademicki 2022/2023

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Źródłoznawstwo epoki brązu i wczesnej epoki żelaza
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Archeologii
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	II rok, 3 semestr
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	Dr hab. Katarzyna Trybała-Zawiślak, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. Katarzyna Trybała-Zawiślak, prof. UR

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykt.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
3		30							3

1.2. Sposób realizacji zajęć

Zajęcia w formie tradycyjnej (kontaktowej).

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

ZALICZENIE Z OCENĄ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

OGÓLNA WIEDZA NT. ZRÓŻNICOWANIA KULTUROWEGO I SUROWCOWEGO W PRADZIEJACH. ZALICZENIE PRZEDMIOTU ARCHEOLOGIA ZIEM POLSKICH.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Zapoznanie studentów ze zróżnicowaniem surowcowym i źródłowym epoki brązu i wczesnej epoki żelaza oraz podstawową terminologią.
C ₂	Zapoznanie studentów z metodami opisu źródeł archeologicznych (technologia i stylistyka ceramiki, opisy zabytków metalowych).
C ₃	Zapoznanie studentów z typologiami i klasyfikacjami różnych typów i wariantów zabytków metalowych.
C ₄	Nauka rysowania zabytków archeologicznych różnymi technikami (ołówki, tusz).

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu STUDENT:	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Zna literaturę specjalistyczną odnoszącą się do typologii i klasyfikacji zabytków archeologicznych.	K_Wo1, K-Wo2, K_Wo3, K_Wo9, K_U03, K_U09, K_U10, K_Ko1, K_Ko2, K_Ko3, K_Ko4
EK_02	Odróżnia cechy technologiczne i stylistyczne ceramiki z epoki brązu i z wczesnej epoki żelaza.	K_Wo6, K_U01, K_U02, K_U03, K_U09, K_U10, K_Ko1, K_Ko2, K_Ko3, K_Ko4
EK_03	Opisuje technologię produkcji metalurgicznej.	K_Wo6, K_U01, K_U02, K_U03, K_U09, K_U10, K_Ko1, K_Ko2, K_Ko3, K_Ko4
EK_04	Analizuje schematy typologiczne różnych kategorii źródeł z epoki brązu i z wczesnej epoki żelaza.	K_Wo6, K_U01, K_U02, K_U03, K_U09, K_U10, K_Ko1, K_Ko2, K_Ko3, K_Ko4
EK_05	Definiuje podziały typologiczno-chronologiczne poszczególnych kategorii źródeł.	K_Wo6, K_U01, K_U02, K_U03, K_U09, K_U10, K_Ko1, K_Ko2, K_Ko3, K_Ko4
EK_06	Zna podstawowe metody specjalistycznych analiz zabytków z epoki brązu i z wczesnej epoki żelaza oraz potrafi je zinterpretować w podstawowym zakresie.	K_Wo7, K_U02, K_U03, K_U09, K_U10, K_Ko1,

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

		K_Ko2, K_Ko3, K_Ko4
EK_07	Zna zasady rysowania zabytków archeologicznych z użyciem różnych technik.	K_Wo6, K_Uo1, K_Uo3, K_Uo9, K_Ko1

3.3 Treści programowe

A. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
1 - Omówienie zagadnień wstępnych – definicje źródła archeologicznego, specyfika źródeł z epoki brązu i z wczesnej epoki żelaza, zróżnicowanie surowcowe źródeł z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza, charakterystyka, analiza i interpretacja źródeł ruchomych, sposoby opisu źródeł ceramicznych, metalowych i innych, metody klasyfikacji i podstawy tworzenia ujęć typologicznych.
2 - Omówienie problematyki materiałów ceramicznych: charakterystyka morfologiczna, technologiczna, stylistyczna. Omówienie specjalistycznych analiz ceramiki.
3 - Omówienie problematyki zabytków metalowych (brązowych i żelaznych): charakterystyka, przykłady ujęć typologicznych i klasyfikacyjnych. Omówienie specjalistycznych analiz metali.
4 – Omówienie zróżnicowania typologiczno-chronologicznego źródeł z epoki brązu i z wczesnej epoki żelaza.
5 – Omówienie różnych gałęzi wytwórczości (w odniesieniu do „życia codziennego” społeczeństw pradziejowych) w epoce brązu i we wczesnej epoce żelaza (np. na przykładzie rekonstrukcji dawnych technik tkackich wraz z praktycznymi ćwiczeniami z zakresu archeologii doświadczalnej).
5 - Ćwiczenia z materiałem – teoretyczne podstawy rysunku i opisu źródeł, ćwiczenia praktyczne w rysowaniu materiałów archeologicznych, omówienie różnych technik rysunkowego dokumentowania zabytków, analiza konkretnych przykładów.

3.4 Metody dydaktyczne

Ćwiczenia: opis, analiza i interpretacja źródeł – omówienie przykładów; dyskusje i ćwiczenia praktyczne, praca na bazie konkretnych przykładów typologii i systematyki źródeł, zastosowanie prezentacji multimedialnych.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Obserwacja w trakcie zajęć	ćw
EK_02	Obserwacja w trakcie zajęć, projekt	ćw

EK_03	Obserwacja w trakcie zajęć	ĆW
EK_04	Obserwacja w trakcie zajęć	ĆW
EK_05	Obserwacja w trakcie zajęć, projekt	ĆW
EK_06	Obserwacja w trakcie zajęć	ĆW
EK_07	Obserwacja w trakcie zajęć, projekt	ĆW

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Aktywny udział w zajęciach - 50% oceny końcowej oraz wykonanie pracy zaliczeniowej (projektu) – 50% oceny końcowej.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	15
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	30
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Bukowski Z. (red.), Pamiętnik Muzeum Miedzi, t. 1, Legnica, 1982.

Cofta-Broniewska A., Hensel Z., Metalurgia brązu pradziejowych społeczeństw Kujaw, Poznań, 1996.

Czopek S., Pysznica, pow. Stalowa Wola, stanowisko 1 – cmentarzysko ciepłopalne z przełomu epok brązu i żelaza, Rzeszów, 2001.

Czopek S., Możliwości interpretacyjne i źródłoznawcze ceramiki ornamentowanej na przykładzie tarnobrzesckiej kultury łużyckiej, Naukovi studii, t. 5, Lwów, 62-74.

Dąbrowski J., Polska przed trzema tysiącami lat. Czasy kultury łużyckiej, Warszawa, 2009 (wybrane rozdziały).

Dąbrowski J., Z problematyki wytwórczości metalurgicznej epoki brązu w północno-wschodniej Polsce i na terenach sąsiednich, *Archeologia Polski*, t. 13, z. 1, 151-187.

Dmochowska G., Ornamentyka wyrobów metalowych i naczyń grupy tarnobrzeskiej kultury łużyckiej, *Wiadomości Archeologiczne*, t. 50, 51-94.

Fogel J., *Studia nad uzbrojeniem ludności kultury łużyckiej w dorzeczu Odry i Wisły*, Poznań, 1979.

Gawrysiak-Leszczyńska W., *Jak rysować zabytki archeologiczne. Podstawowe zasady dokumentacji*, Biskupin, 2003.

Mogielnicka-Urban M., *Warsztat ceramiczny w kulturze łużyckiej*, Wrocław-Warszawa_Kraków_Gdańsk-Łódź, 1984.

Trybała-Zawiślak K., Kłyżów, stan. 2 i Mokryszów, stan. 2 – cmentarzyska ciepłalne z wczesnej epoki żelaza, Rzeszów.

Seria PBF – wybrane tomy.

Literatura uzupełniająca:

Alfawicka S., *Ceramika malowana okresu halsztackiego w Polsce*, Wrocław-Warszawa-Kraków, 1970.

Blajer W., *Skarby przedmiotów metalowych z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza na ziemiach polskich*, Kraków, 2001.

Czopek S., Die Keramik mit Skytischen und Skytisch-Trakischen Einflüssen aus der Fundstelle 8 in Przeworsk, bez. Przemyśl, *Acta Archaeologica Carpathica*, t. 25, 105-129.

Czopek S. (red.), *Autostradą w przeszłość. Katalog wystawy*, Rzeszów, 2011.

Mierzwiński A., *Znaki utrwalone w glinie: społeczno-obrzędowe aspekty działań wytwórczych końca epoki brązu i wczesnej epoki żelaza : model nadodrzański*, Wrocław, 2003.

Przybyła M.S., Uwagi o chronologii ceramiki grupy tarnobrzeskiej, *Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego*, t. 24, 27-54.

Trybała-Zawiślak K., *Ceramika ornamentowana z cmentarzyska tarnobrzeskiej kultury łużyckiej w Kłyżowie na tle materiałów z innych stanowisk sepulkralnych z wczesnej epoki żelaza na terenie południowo-wschodniej Polski*, *Naukovi studii*, Lwów, 75-96.

Gediga B. i in. – seria tomów poświęconych opracowaniu cmentarzyska z wczesnej epoki żelaza w Domasławiu, Wrocław, 2018-2020.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej